XXVII. évfolyam. Csikszereda, 1915. augusztus 25. 34. szám.

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASAGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vákár L. könyv- és papirkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési dijak is küldendők. Telefon hivószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán. Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.) Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. Hirdetési dijak a legolcsóbban számittatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

A hódoló küldöttség.

Országszerte nagy lelkesedést keltett Budapest székesfővárosnak az az indítványa, hogy a vármegyék és törvényhatósági jogu városok hódoló küldöttséggel járuljanak a király ő felsége elé, kifejezni az egész magyar nemzet törhetetlen hűségét és hálás szeretét a nyolcvanöt esztendős uralkodó iránt. Szeptember másodikán fog tisztelegni a király előtt ez a hódoló küldöttség, amelynek Tisza István gróf miniszterelnök lesz a vezetője és szószólója.

A nemzet szükségét érzi annak, fogy az idén különös fénnyel és bensőséges ünnetéssel ünnepelje a korona fölkent viselőjének magas születésnapját. Nemcsak a hagyományos magyar lojalitás keres ily módon alkalmat a megnyilatkozásra; kiváltképpen szól a hódolat ezuttal Ferenc József személyének is. Ellenállhatatlanul tör elé a magyar keblekből a lelkes csodálat uralkodónk iránt, aki eseményekben, tettekben, alapvető intézkedésekben dusgazdag életének alkonyán megérte, még pedig friss erőben érte még, népeinek dia dalmaskodását a legsulyosabb próbáltatáson, a világháboru roppant veszedelmein. Megérte azt, hogy négy nagyhatalomnak és számos kisebb államnak együttes és hallatlanul ádáz támadása egy álló esztendő minden erőfeszitése árán sem ingathatta meg a Habsburg monarchia szilárd alapjait, sőt éppen a világtörténet legnagyobb viharában erősödött meg az a kapocs, amely birodalmának egyes részeit egymáshoz és valamennyit a trónhoz, ő hozzá és az ő családjához füzi.

Ő volt leghivebb őre Európa kékéjének s hogy azt ellenségeink mégis felduláták, német szövetségesünkkel együtt ő lesz a béke helyreállitója is.

„Mindent meggondoltam és megfontoltam" — mondta abban a királyi szózatban, amellyel fegyverbe hivta népeit. És felségesen igaza volt. Ő már akkor látta előre, ami azóta bekövetkezett. Látta, hogy nem teszi kockára az igazság és becsület védelmére felvett harcban a monarchia jövőjét, látta, hogy merőben elhibázott az ellenségek minden számitása, az is, hogy az osztrák-magyar monarchiát feldarabolhatják, az is, hogy itt belső zavarokat idézhetnek elő.

Még ugyan nem ért véget a háboru, de azt már bizonyosra vesszük, hogy területi megcsonkitás sem Ausztriát, sem Magyarországot nem fogja sujtani és még kétségtelenebb, hogy a monarchia belső rendje és szerkezete sem fog megrászkódtatást szenvedni... Sőt éppen ez az egyik legnagyobb eredménye küzdelmeinknek, hogy döntő próbát állott ki az osztrák császárság és a független magyar királyság dualisztikus viszonya, mint a két állam és az egész Habsburg-birodalom fenmaradásának és fejlődésének legerősebb biztositéka.

Lelkesen és boldogan ünnepli királyát a magyar nemzet, amely már nem a multba néz vissza dicsőséget keresni, hanem minden eddiginél fényesebb dicsőséget most szerzett nevének a világ előtt. És igaz megelégedéssel, boldogan tekinthet nagyszerű életének leghatalmasabb eseményeire Ferenc József ő felsége is, mert biztositottnak látja népeinek nagylendületű haladását a végeláthatatlan jövendő felé.

A dicső fejedelem trónjához a dicsőséges magyar nemzet örömét, ragaszkodását, háláját viszi a hódoló küldöttség.

A Felvidék ujjáépitése.

Nem tudom, kimondották-e valahol a törvényhatóságok: Ugy adunk csak segélyt valamely vagy bizonyos, orosztól elpusztitott felvidéki község ujjáteremtésére, ha garanciát vállalnak a felépitők a népiskola magyar tannyelvét illetőleg, — de ha ilyen értelmű határozat, annak hozatala nem volt időszerű és nem volt szükséges.

Nem volt pedig azért, mert hisz köztudomásu, hogy a Felvidék oroszdulta falvait közpénzekből épitvén fel, azoknak ujraléteszitése olyan országos bizottságtól fog megvalósittatni, mely országos bizottság a szakértő férfiakon kivül Magyarország vezető elemeiből fog megalakulni, tehát fel sem tehető: nem kivánatos elveknek az érvényesülése.

Ami Magyarországban a kormánynak az ellenőrzése alatt, közpénzen a magyar nép gyüjtése utján valósul meg, az természetszerüleg nem lehet más, mint magyar.

Helytelen tehát a törvényhatósági gyüléseken ennek az eszmének még a felvetése is, mert mi lenne, ha nemzetiségi vármegyékben is azzal a gondolattal kezdenének foglalkozni, hogy a segély megadásánál kikötik a népiskola felekezeti vagy nemzetiségi jellegét s ettől tennék jóakaratukat függővé.

Hazafias nemzetiségeink is jól tudják, hogy amit esetleg adni fognak, beléolvad a nemzet összességének adományaiba s egy percig sem gondolhatnak arra, hogy ennek vagy amannak a pénzbeli áldozata a megvalósitáskor csoportositva lesz: faji, felekezeti, nyelv- vagy vallásküllönbség szerint.

Annál kevésbé okadatolt magyar vármegyék törvényhatóságainak közgyüléseibe belévetni ezt az izgató és éppen nem alkalomszerű jellegharcot, mert hiszen elintézett dolog, hogy Magyarország magyarnak fogja épiteni az oroszoktól elpusztitott helységeket s napnál is világosabb, hogy magyar helységekben az iskola is csak magyar lehet!

Hisz az államnak mindenkor jogában volt s jogában van ma is bárhol állami elemi, tehát tisztán magyar tannyelvü elemi népiskolát szervezni, tekintet nélkül arra, hogy az illető községben tudnak-e magyarul vagy sem; sőt nem is elavult s ma is uralkodó felfogás, hogy a tulnyomóan analfabéta lakossággal biró magyar nyelvterületeken kivül, különösen nemzetiséglakta helyekre kell a magyar tannyelvü állami elemi népiskola.

Mondom, sehol nem olvastam, hogy akár a magánosok is kikötötték volna a megszervezendő illetőleg épitésre váró iskolának a jellegét abban a felvidéki faluban, melynek megteremtéséhez segitségüket nyujtották.

Hisz nem vagyunk mi olyan inferioritásban, hogy kérdeznünk kellene annak idején: szabad lesz e magyar tannyelvü népiskolát emelnünk!?

Ha örülnek azok a szegény tót és ruthén lakósok, hogy a magyar kormány és társadalom a saját képére és hasonlatosságára falvaikat megépiti, talán csak nem fognak a magyar tannyelvü iskola ellen hadakozni!?

Az az Ujjáépitő Bizottság, mely a megalkotás nagy munkáját feladatául tüzte ki, bizonyára felvette programmjába máris és egy percre sem tévesztette szemelől a magyar jelleg kidomboritását!

Közgyülési termekben, különösen magyar vidéken, kár erre szót veszteg eni! Meg nemzetiségi vármegyék sem akadhatnak, ahol valaki a magyar jelleg ilyetén való kidomboritása ellen állást foglalna, annál kevésbé szükséges ezt a szinmagyar vármegyék adományai alkalmával leszögezni. Nem szükséges sem feltétlenül, sem óhajtásként kikötni, mert ha az adományokból nemes szivvel ujjáteremtett községek mindenben magukon fogják hordani megalkotójuknak képét, kétségen kivül áll, hogy az iskola lesz az, mely mindenek felett és elsősorban ezt tükrözteti vissza.

Mátrai Ferenc Béla.

24-es honvédek Budapesten.

Levél a Csiki Lapokhoz.

Északi harctér, aug. 10.

Károly Ferenc József trónörökös az északi fronton tett látogatása alkalmával a front közvetlen közelében szemlélte meg a katonákat. A trónörökös ezen szemle utján látni akarta a brassói 24. honvéd gyalogezredet is, mivel nagyon sok kedves, jó hirt hallott erről a derék székely ezredről, mely Körösy István cs. és kir. kamarás alezredes parancsnoksága alatt, illetve vezetése mellett vivta és vivja az ő legvéresebb és legfényesebb csatáit, ugy annyira, hogy a muszka valósággal retteg a 24-es név hallatára.

A trónörökös julius 22-én tartott szemlét a 24-eseknél, mikor is kedvesen elbeszélgetett a tisztekkel, és a le-

génység kiválóbbjainak személyesen tüzte mellére a vitézségi érmet, miközben többször hangoztatta, hogy ennek a vitéz székely ezrednek Budapesten, az ország székesfővárosában a helye, és ugy oda rövidesen át is lesz helyezve, mert annyi dicsőséges csatában méltán rászolgált ezen egyik legnagyobb kitüntetésre.

Könnyen megtörténhetik tehát, hogy a 24. honvéd gyalogezred, mely Brassóból, Csikszeredáról és Kézdivásárhelyről indult el a dicsőség mezejére, ha a háboru véget ér, az ország székesfővárosában szerel le.

A csiki, háromszéki és brassói székelyek talán könnyeket fognak hullatni, ha meg tudják, hogy ez az ezred, melyet ők inditottak el dicsőséges utjára, a háboru után Budapesten fog leszerelni, de ezen könnyek egyben örömkönnyek is lesznek, mert minden székelyt igaz büszkeséggel kell, hogy eltöltsön, ha jót, szépet és dicsőségeset hall a 24-es honvédekről. Kg.

Törvényhatósági közgyülés.

Csikszereda, augusztus 21.

Csikvármegye törvényhatósági bizottsága mai napon tartotta meg nyári rendes közgyülését Gyalókay Sándor főispán elnökletével.

A közgyülés tárgysorozatának mindössze három pontja volt, de ezek mindenike nagyobb érdeklődést váltott ki.

A közgyülés tárgyalta Budapest székesfőváros átiratát, melyben csatlakozásra kéri fel Csikvármegye törvényhatóságát, hogy az ország törvényhatóságai a magyar nemzet hódolatát és hálás szeretetét küldöttségileg tolmácsolják Ő Felsége előtt. A törvényhatóság hazafias örömmel tette magáévá az átiratot és a következő határozatot hozta:

Csikvármegye törvényhatósági bizottsága örömmel veszi hazánk székesfővárosának az ország szivéből fakadó elhatározását tudomásul és megragadja a kinálkozó alkalmat arra, hogy Ő felsége a koronás király előtt törhetetlen hüségének, meleg szeretetének, ragaszkodásának és az egész nemzet együttes érzésének küldöttség utján impozáns módon kifejezést adjon.

E végből hazafias tisztelettel felkéri a méltóságos főispán urat, hogy a küldöttségben való részvételre ezennel felkért és megbizott Mikó Bálint, Szabó György, Lázár Miklós, Dr. Sándor László és Dr Élthes Gyula urakból álló csikvármegyei disz küldöttséget a hódoló országos küldöttséggel együtt Ő Felsége elé vezetni sziveskedjék.

A küldöttség szeptember 2-án fog megjelenni Ő Felsége előtt.

Igen nagy érdeklődést és hazafias lelkesedést keltett az oroszok által feldult és elpusztitott kárpáti falvak felépitésének ügye. — A vármegye alispánja — az ügy országos jellegéhez és nagyhorderejéhez méltóan — hazafias áldozatkészségről tanuskodó javaslatot terjesztett a közgyülés elé. Tanuságot tesz ez arról, hogy a háboru pusztitásaitól és szenvedéseitől megkimélt Csikvármegye székely közönsége hazafias örömmel nyujtja segitő kezét azoknak a szenvedőknek, kik utját állották a Kárpátokban a rettenetes orosz inváziónak és nagy pusztulás árán védték az országot. A törvényhatóság behatóó eszmecsere után egyhangulag kimondotta, hogy a lehetőség szerint egy egész falut — iskolával és községházával együtt — saját erejéből, mintegy 100,000 korona költséggel felépit, csupán azt kötötte ki, hogy az iskola nyelve magyar és a felépitendő falu székely jellege és elnevezése biztositva legyen. Az igen jelentékeny költségeket, melyek mindenkor hirdetni fogják Csikvármegye nemes áldozatkészségét, a vármegye magánjavaiból és a közbirtokosságok, egyházközségek és magánosok önkéntes adományaiból fedezik. Az eljáró bizottságba kiküldettek Gyalókay Sándor főispán elnöklete alatt Fejér Sándor alispán, Szász Lajos főjegyző, Bodor Gyula főerdőtanácsos és Végh István József müszaki tanácsos.

A közgyülés harmadik és utolsó pontja a vármegye közélelmezésének biztositása volt. E tárgyban adott ki Fejér Sándor alispán egy lapunkban is közölt, részletes és rendkivül fontos rendeletet a főszolgabiráknak és polgármestereknek, meghagyva, hogy szükség esetén a lakósság egy évi élelmiszükségletét házról-házra járva állapitsák meg. A törvényhatóság felhatalmazást adott a vármegye alispánjának a bevásárlásra, azonban nem hallgathatjuk el az előterjesztett javaslat sulyos megállapitásait a főszolgabirákra vonatkozólag és az ennek nyomán keletkezett több mint kellemetlen rekriminációkat. Kitünt ugyanis, hogy a főszolgabirák által beküldött szükségleti kimutatások hiányosak és megbizhatatlanok és a kiadott alispáni rendelkezések — melyek még a hazafiságra is apellálnak — felületesen teljesittettek. Megállapitja a javaslat azt is, hogy a kiadott rendeletben szigoruan előirt házról-házra járás egyáltalában nem, sőt még az ellenőrzés sem gyakoroltatott kellő mértékben, éppen azután, hogy a főszolgabirák 50% utiátalány felemelésben részesültek. Éles hangu birálatok hangzottak el, főleg G. Kiss Ernő bizottsági tag tette éles kritika tárgyává a főszolgabirák eljárását, mig végre is a közgyülés a legszigorubb rendelkezések mellett a kimutatásokat pótlásra visszaadni határozta, mert természetes, hogy a szükségletről csak ugy lehet gondoskodni, ha az pontosan fel is van tüntetve, mert ellenkező esetben megismétlődhetnek az élelmiszer mizériák. A felelősség ilyen óriási horderejü ügyekben mindenesetre igen nagy, mert sok tizezer ember mindennapi falatjáról van szó.

A két város kimutatása rendben volt.

Egy székely vitéz levele.

Amit nem ujságból olvasnak.

A székely nép mély vallásosságát és határtalan vitézségét tanusitja az alábbi, harcok zajában megirt levél, melyet csikgörócsfalvi Kovács László szakaszvezető Fekete Imre csikrákosi plébánoshoz intézett:

Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus szent neve most és mindörökké Amen!

Szent Lukács evangeliumát olvasva a 21. részének a 8-ik versétől a 28 ik verséig.

Szeretett jó Plebános Urunk!

Az Ur Jézus Krisztus segedelmével kezdem irni ezen soraimat Önnek; mély alázattal bajtok fejet az Ur előtt azon jóságáért, hogy engem egy hosszu, vérontó éven keresztül megoltalmazott.

A messze galiczíai harctéren, a leégett és megsemmisitett falucskának egyikéből irom ezen levelemet, gránát, srapnell és fegyverropogás zaja mellett, mintha az Ur Jézus Krisztusnak vallása üldözésének korában volnék, mikor az emberek egymást öldösték, gyujtogatták, raboltták és pusztitották, tüzzel-vassal az ő szent vallásáért.

Mert itten az ember szeme nem lát mást, mint a végtelen pusztulást. Falvak felégetve, csak az égnek álló kémények hirdetik, hogy ottan egy csendes falu volt. Amottan egy tönkretett templom romjai látszanak, ahol egykor az Ur szent evangéliomát hirdették a békés polgárnépnek. Azon szent harangok, melyek áhitattal hivták a hiveket a szent misére, ott vannak megégve, elolvadva a templom romjai mellett s a lerombolt templom árnyában a mi hős vitéz katonáink holttetemei pihenik örök álmaikat. (Éppen most csapott be mellém egy orosz gránát).

Itten mintha a végitéletet látnám. Az ebek vonitva járnak, az elszabadult barmok bőgése hallik. Az anyák gyermekeiket karjukba zárják, hajuk lecsüng, az utcákon sirva-jajgatva szaladgálnak. Bozse, bozse! kiáltják és segitséget kérnek.

Fegyverek ropogása, mint a száraz kukorica a rostában, mikor legjobban pattog, ugy ropog. Mellettem jobbról-balról meghalt orosz katonák sokasága fekszik. Odább sebesültek halálhörgését hallom. A fejem tapintom, hogy élek-e, halok-e? vagy velem valami ördögi szellem játékot üz.

Itten előttem egy folyócska folydogál, amelyen öt hid volt csinálva. Az elsőt a béke időben békés polgárok csinálták, de mikor a mieinket az oroszok visszaverték, által jöve felgyujtották. A másodikat a muszkák csinálták, de midőn a mieink visszaverték az oroszokat, felgyujtották, hogy akadály legyen nekünk az üldözésben. De a muszkák a viz túlsó partján a hegyoldalban elsáncolták magukat erősen és a hegy tetején igen erős állásra találtak. Innen az oroszok ujból tönkretették azon három hidunkat, melyeket éjjelenként zápor esőben csináltunk, de midőn a mieink megsokalták az oroszok ezen tettét, felbőszülten száz és száz ágyuinkat felállitottuk, három éjjel, három nappal szüntelenül lőttük az oroszokat. Ilyen ágyulövést, a mióta a harctéren vagyok, nem hallottam. A föld rengett, a levegő setét volt a füsttől s harmadnap délre nem volt épkézláb muszka a hegyen egy sem, sem a hegyoldalba. A meghalt oroszok ezrei feküdtek fej, láb és kéz nélkül, ezer meg ezer sebesült fogoly lett. Nincs hely, nincs fa, amely az ágyugolyótól ment lenne. A derék harmincz és feles ágyuink olyan mély sirt ástak, hogy tiz és husz muszka halottat könnyen bele lehetett temetni; mert ha ez lecsapott, tizenöt-husz muszka toronymagasságban repült a levegőbe és kiadák gonosz lelküket.

Átalmenve a vizen, midőn az orosz megfutott, itten olyan büzös volt a levegő a sok megholttól, hogy nó. A megholtak a hegyről legurulva, a fa tövében öt, tiz, tizenöt, husz is feküdt felakadva egymásban, de a mieinkből alig lehetett néhányat találni.

Az Ur szent oltalma megőrizi a mi derék testvéreinket. Azért irtam meg, hogy ezeket én nem ujságból, hanem saját szemeimmel láttam és hallom, amint dörrögnek az ágyuk és még sok kellene a látottakat leirni.

Az Ur Jézus segitségével zárom soraimat. Kivánok erőt és jó egészséget; kivánom az Ur Istentől, hogy áldja meg Önt, hogy az ő szent házában vigasztalja az özvegyeket és árvákat, szent beszédével enyhitse a beteg sziveket és lelkeket, akik már a buban és bánatban megbetegedtek. Az Ur Jézus szent lelke szentelje és áldja meg kedves jó Plébános urunk.

Minden jót kivánva, maradtam igaz hive
Kovács László.

A jó plébános ur — mint irja — állandó levelezésben áll harctéren levő hiveivel, buzditja, lelkesiti őket a kitartásra, kik hálásan veszik a hazulról jövő megnyugtató hireket és uj erőt meritenek a további küzdelmekre.

Az élelmiszeruzsora falun.

Irta: Puskás Tamás ny. tanitó.

Napról-napra olvashatjuk a lapokban, hogy a nagyobb városok piacain a hatóság éber örködése és gyakori megtorló eljárása daczára is minő uzsoráskodást üznek egyes kalmár lelkek az élelmicikkekkel.

Csak nem régen olvastam a „Budapesti Hirlap"-ban egy ily közleményt, melynek irója vázolva a piacra utalt városaik helyzetét. — mint egy irigykedve beszél rólunk falusiakról, kik szerinte, mindenhez könnyebben és olcsóbban juthatunk. — Na hát: igy csak az beszél, igy csak az irhat, ki a falusi viszonyokkal teljesen ismeretlen, s hogy a cikkely iróját, s a vele egy meggyőződésen lévő embereket tévedésükből kiábránditsam: röviden elmondok egyet-mást a mi falusi életünkből.

Vannak nekünk is bőven „Polyp"-jaink, vannak „Nadály"-aink, kik odujokban meghuzódva várnak áldozataikra, s ha ezek közelükbe jutnak: akkor irgalmatlanul végeznek velük.

Inkább a titkolódás sötétségében szeretnek ezek dolgozni; azonban néha-néha kimerészkednek a napvilágra is, különösen, ha korábbi sikereik által erre fölbátoritatnak.

De beszéljünk nyiltabban.

Nagyszámban vannak falun oly jobbmodu gazdák, kiknek, ugy gabona, mint egyéb élelmiszerből fölöslegük évről-évre marad s igy ily fölösleggel most is rendelkeznek, mert a requirálás alul azt — eltitkolva — kivonták. És most előállnak vele s a ráutaltaknak 5—6 szoros áron adják el. Mások meg Kézdivásárhelyről törökbuzát szállitanak, s itt vékáját 9 koronáért adják, és még elég arcátlanul, egyik ilyen eladó dicsekedik vele, hogy minden vékán 2 K-át nyert. Egy kocsin tehát 50 vékát számitva 100 K-át. De megtörtént a következő eset is.

Községünkből még a mozgósitás alkalmával bevonult egy vagyontalan kovács. E szorgalmas, józanéletü és mesterségét értő iparos, mig honn dolgozhatott: családjának nyugodt megélhetést biztositott. Távoztával azonban megszünt minden kereset, s neje és gyermekei egyedül a hadsegélyre utalva: szinte nyomorba jutottak. A napokban majdnem sirva panaszkodott az asszony, hogy hetek óta nincs kenyér a háznál s pénzzel se kap gabonát. Hallva ezt egy ilyen „mai gabona kereskedő" azzal vigasztalta, hogy neki még van mult évi rozsa s egy vékát, vagy kettőt is ad, hogy segitsen rajta. Vékájáért azonban 14 K-át kért. Igy természetesen a szegény asszony megvenni nem tudta s gyermekeivel éhezik tovább. Mint emlitém, sokan vannak, kiknek mult évi fölösleges gabona készletük van, s ezek részben saját házuknál, részben pedig egyes molnárok közvetitésével árusitják vékáját 9—14 koronán. A kereskedésben semmiféle lisztet kapni nem

lehet s igy a 9—14 K-ás rozsot vagy kukoricát is kénytelenek vagyunk megvenni. A tojásnak drbja 8 fillér, egy kis csirke 2 kor. és még fennebb is.

Ezekből látható, hogy inkább mi falusiak irigyelhetjük a városiak helyzetét, mert mig városon a hatóság ellenőrzi, korlátozza és rajtaérés esetén büntetéssel sujtja a lelketlen vérszipókat: addig itt falun mintegy kiszolgáltatva vagyunk nekik, kik élve az alkalommal, szabadon, korlátlanul üzik gyalázatos, rablással határos üzérkedéseiket. Itt is megtörtént ugyan, hogy a karcfalvi piacról a csendőrség elzavarta az árusokat, de az vajmi keveset, sőt mondhatni semmit sem ért, mert a vásártértől alig távoztak 1—2 száz lépésnyire: szekereikkel megállottak s vásárt rögtönözve: a rákényszerült vevőknek talán még magasabb áron adták el árujokat.

Örömmel látjuk, hogy egyes városokon s igy Csikszeredában és Gyergyószentmiklóson is egyes élelmiszerkereskedők lépre kerülnek, s ha enyhén is, de megkapják büntetésüket; de viszont fájóan kell türnünk, hogy mi falusiak ily védelemben nem részesülhetünk; érezzük, hogy mi ugymondva testvéreink uzsorájának vagyunk kiszolgáltatva, a kik egészen ránk szabaditva érzik magukat s egyébbel sem törödnek mint azzal, hogy pénztárcájukat megtömhessék. És ez igy fog menni mindaddig, mig ellenük szigorubb megtorló eljárás nem alkalmaztatik. Igen mert: az-az uzsorás, kit árujával a piacról elzavarnak, ez eljárással megbüntetve nincs, mivel igy gondolgozik: „Jól van, ha itt nem lehet, eladom majd az uton, vagy eladom otthon, mert ha a ráutalt vevő a piacon nem kap: utánam jön s akkor ugy adom el, a hogy nekem tetszik".

Ezeknek megfékezésére erélyesebb rendszabályokhoz kell nyulni s elriasztó példaképpen a törvény és rendeletek szigorát alkalmazni ellenük.

A kormány rendelete u. is az árak jogtalan fölemelése ellen szól s igy nem csak az eladóra, hanem a vevőre is vonatkozik s büntetéssel sujtja azt a vevőt is, ki jobb anyagi helyzetének tudatában az árakat fellicitálja. Ily értelemben hozott itéletet a temesvári főkapitányság Réti Simon temesvári kereskedő ellen, ki egy körülbelül 5 kgr. sulyu libáért 15 K-át adott. „A megtartott tárgyalás után a rendőr főkapitányság Réti Simont három napi elzárásra és 100 K. pénzbüntetésre itélte. Az emlitett (5600—1914 számu) miniszteri rendelet ugyanis azt mondja, hogy büntetendő az, a ki a megállapitott árakat fölemeli, mellékes tehát, hogy az áremelést a termelő, a kofa vagy pedig a vásárló követi el, aki az által, hogy többet ad a megengedettnél: hozzájárul az ár tiltott fölemeléséhez".

Ugyanilyen szigorral büntette Mitru Györgynét, ki egy pár 3 kgros kacsáért 6 koronát kért, s ismételt figyelmeztetésre is, hogy a kacsákért legfölebb 4 K-át kérhet: az asszony nem engedett a tulmagas árból. A főkapitányság 5 napi elzárásra és 100 K. pénzbüntetésre itéltelte. (Aradi Közlöny 191 sz.) Ott tehát nem elégszenek meg azzal, hogy a piacról elzavarják s ezzel utat engedjenek arra, hogy a hatóság háta mögött még üzérkedjenek.

Érzékeny, de igazságos és megérdemelt büntetés lenne az ilyen uzsorásokra, ha a hatóság rajtaérés esetén büntetésüket azzal fokozná, hogy az uzsora tárgyát képező árukat elkobozná, a meghatározott áron azonnal értékesitené s az igy befolyt pénzt hadicélokra forditaná. Sokszoros eredményt hozna az eljárás életbe léptetése, mert mig egyrészről megszünnék az uzsora, más részről az egész országban beszedett pénzekből nem megvetendő összeget lehetne adni a honnmaradott családok segélyezésére, a rokkantaknak, a vakoknak, az elfészegedetteknek vagy az északi, ellenségdulta községek fölépitésére stb. stb.

Én fölvetettem az eszmét, de elvem az: „Győzzön a jobb". Ha valaki jobbat ajánl, örömmel fogadjuk, jöjjön az bárhonnan és bárkitől, csak nekünk falusiaknak is védelmet hozzon.

A megleckéztetett hazaáruló.

A Csiki Lapok legutobbi számában megirtuk, hogy gyergyóbélbori Taslauanu (Teszlován) Oktávián, a nagyszebeni Luceafarul szerkesztője, m. kir. népf. főhadnagy három hónapot a harctéren töltött, megszerezte a signum laudist, csak azért, hogy azután Herkulesfürdőről, ahová államköltségen üdülni kéredzett, átszökjön Romániába és ott a legelvetemültebb áruló módjára könyvet irjon a russzofil agitáció malmára: „Három hónap a császár szolgálatában". cimen.

Megirtuk azt is, hogy Teszlován ur hogy megjárta Arion Virgillel, ki egyik bukaresti lapban hazaárulónak bélyegezte őt. Most mint értesülünk Arion egyik segédje, Liatris román kapitány a Moldova augusztus 5-iki számában megismételte Arion nyilatkozatát. Erre Teszlován provokáltatta Liatris kapitányt.

Az ügy azonban csak papiron nyerhetett elintézést, mert a „Moldová"-ban (augusztus 7., julius 25.,) megjelent jegyzőkönyv tanusága szerint Liatris százados megbizottjai kijelentették, hogy: egy disqualifikált emberrel szemben nem tekinthető imzultusnak a Liatris kapitány nyilatkozata. Nem is értik, hogyan kivánhatnak fegyveres elégtételt Liatris századostól egy olyan katona részére, a ki az ellenség elől megszökött és megszegte tiszti esküjét, amint kiadott röpiratában maga elismeri. Ellenben hajlandó Liatris kapitány bármely más tiszteséges embernek elégtételt adni, a ki ügyében vele kiáll.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hódoló küldöttség a királynál.** Csikvármegye törvényhatóságának diszküldöttsége f. hó 29-én indul Budapestre, honnan az országos küldöttség különvonattal Bécsbe megy és szeptember 2-án jelenik meg Ő Felsége előtt.

— **Hősi halál.** Szomoru kötelességet teljesitünk, mikor társadalmunk egy ambiciózus és munkás tagjának, hadseregünk vitéz katonájának, Soós Andrásnak hősi haláláról emlékezünk meg. Bár hónapok óta beszélték, mégis egy halvány reményt tápláltunk, hátha a lesujtó hir nem bizonyul valónak. Most már eloszlott minden kétség. A Csikszeredai Takarékpénztár igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara jelenti, hogy az intézet főkönyvelője a szerb harctéren szenvedett sulyos sebesülése következtében, a vinkovczei Vörös-Kereszt kórházban, a hazáért kösi halált halt. Már az őszszel megsebesült a harctéren és akkor rövid időre meglátogatta szép családját, ifju feleségét és két kis gagyogó gyermekét. Nyugodtan tért vissza a kötelesség mezejére s talán jobb volt, hogy nem tudta meg a rettenetes csapást, mi a harctérre való visszautazása után rövid egymásutánban érte. Mindkét gyermekét járvány ragadta el és két nap alatt két kis koporsó hagyta el a boldog családifészkét. Nemsokára elterjedt a hihetetlen hir, hogy az ifju családfő, ki csak pár hete látogatta meg boldog családfészkét, a hazáért életét adta. Rettenetes rombolás egy családban, amilyent csak a kegyetlen halál arathat. Mély és igaz részvét kiséri az ifju nőt, kit a végzet ily kegyetlenül meglátogatott. Rendkivül nagy részvét nyilvánul meg Jerzsák János kir. itélőtáblai biró és köztiszteletben álló családja iránt is, ki a hős katonában vejét vesztette el. Emlékét a nemzet kegyeletě örzi meg.

— **Plebánosi kinevezés.** Az erdélyi püspök Vákar József örmény szert. segédlelkészt szépvizi plebánossá nevezte ki. Fáraó Simon esperes-plebános elbucsuztatása f. hó 22-én nagy ünnepségek között ment végbe. A gyergyószentmiklósi örm egyházközség küldöttséggel képviseltette magát a testvér egyházközség kettős ünnepén.

— **Tanári áthelyezések.** Wagner Sándort Marosvásárhelyről Csikszeredára, dr. Jenaki Ferencet Csikszeredáról Kézdivásárhelyre helyezték át tanárnak.

— **Kitüntetett orvosok.** A király az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálatainak elismeréséül Safranek János dr. főorvosnak a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta és elrendelte, hogy Rétfalvi Gyula dr. tartalékos ezredorvosnak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

— **Szent István napja.** Augusztus 20-án dr. Szekeres József plebános fényes segédlettel ünnepélyes istentiszteletet tartott, melyen a hatóságok és hivatalok teljes számal megjelentek. Este a csendőr hadosztály zenélő legénysége lelkes óvációk között járta be városunk utcáit; Gyalókay Sándor főispánnak, Vörös Szilárd ezredesnek és Szokoli őrnagynak szerenádot adott. Miután Novogyorgyevszk hatalmas várának eleste is e napon érkezett meg, városunk hazaflas közönsége egész napon át a leglelkesebb hangulatban, városunk pedig zászlódiszben volt.

Uj hadnagy. Ő Felsége ifj. Kozma István, Kozma István kir. telekkönyvvezető derék fiát, a Ludovika Akadémia növendékét a honvédségbe való pelépése alkalmával, augusztus 18-tól számitandó rangsorokkal, a tényleges állományban hadnagygyá kinevezte. A fiatal hadnagy iskoláinak legelső tanulója volt, a Ludovikában egy év alatt három évfolyamot végzett és negyediknek hagyta el az akadémiát. A kolozsvári m. kir. 21 honvédgyalogezredbe osztották be s csakhamar alkalma lesz megmutatni, hogy az ellenséggel szemben is az elsők között lesz.

— **A magyar honvéd és a németek.** Egy finom aranyvégü cigarettát kapott a napokban szerkesztőségünk. Egyik figyelmes olvasónk hozta büszke hazafiui örömmel, mint a németek iránt unk való nagyrabecsülésének és szeretetének jelét. A cigarettát egy nagy müncheni dohánygyár, G. Zuban cég állitja elő és szép magyar betükkel ez áll rajta: „Honvéd". Valójában nem nagy dolog az egész és mégis milyen sokat mond. Jelenti a magyar honvéd nagyrabecsülését, páratlan vitézségét és világraszóló hirnevét, mely bejárta az egész földtekét és fényesebben ragyog, mint valaha. Jelenti a szövetséges nagy német nép igaz szeretetét, őszinte elismerését és hü fegyverbarátságát. Nagyot fordult a világ. Az egy esztendő diadalmas harcai a magyar nemzetnek hervadhatatlan babért, hirnevet szereztek és feltárták nagyságát barát és ellenség előtt.

— **Beiratások.** A csiksomlyói róm. kath. tanitóképzőben a beiratások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek. A javitó vizsgálatok szeptember 2-án reggel 8 órakor. Az igazgatóság.

— **Kitüntetés.** Csató Béla jogszigorlót, a cs. és kir. 38. gyalogezred önkéntesét az ellenséggel szemben tanusitott kiválóan vitéz és eredményes magatartásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Az ifju hős néhai Csató István gyergyótölgyesi vámhivatali főnöknek fia.

— **Vaskeresztes honvéd alezredes.** A német császár csikmenasági Adorján Agoston miskolczi 10. honvédgyalogezredbeli alezredest az ellenséggel szemben tanusitott kiválóan vitéz és eredményes magatartásáért a vaskeresztel tüntette ki. A hős alezredesnek ez a harmadik kitüntetése.

— **Előléptetés.** Dr. Pál Gábor népfelkelő tizedes, cimzetes őrmester népfelkelő hadapróddá neveztetett ki a brassói 24. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában.

— **Beiratások a helybeli polg. leányiskolában.** Szeptember 1-én d. e. 8 órakor felvételi javitó és pótvizsgálatok. 2-án, 3-án és 4-én d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig beiratások. Beiratásnál fizetendő 1 korona ifjusági könyvek használatáért; 2 korona óvadék és 8 korona nyugdijjárulék cimen, összesen 11 korona.

— **Hősi halál.** Gyergyóalfalvi Gaál Ignác, gyergyótölgyesi áll. isk. igazgató-tanitó, a cs. és kir. 82. gyalogezred önkéntese, az 1915. évi junius hó 13-án, a galiciai harctéren vivott rettenetes csatában kapott, srapnell okozta sulyos és gyógyithatatlan fejsebében a prágai (Csehország) katonai kórházban, életének 29. évében, boldog házasságának 5. évében, egy évi küzdelmes harcolás s a hazáért viselt ket honapi kinos szenvedés után f. évi augusztus hó 5-én elhunyt.

— **A brassói tartalékos tisztiiskola befejezése.** A 24. honvéd gyalogezred brassói tartalékos tisztiképző iskolájában a hat hetes tanfolyam augusztus hó 15-én véget ért. A tiszti vizsgát augusztus 16-án és 17-én tartották meg Nemes Ede altábornagy, kerületi parancsnok elnöklete mellett. A vizsgáló bizottság tagjai voltak: Ágoston Béla alezredes, Debreczeni Gyula és Szócs János századosok, Biró Lajos szolgálaton kivüli viszonybeli főhadnagy. Tisztivizsgára állott 161 önkéntes, akik egy kettő kivetelével mind megfeleltek a követelmenyeknek és igy tartalékos tisztteknek alkalmasoknak minősittettek. Nemes Ede altábornagy a vizsgálat eredménye fölött teljes megelégedését fejezte ki és meleg elismeréssel adózott Debreczeni Gyula századosnak, mint iskola parancsnoknak és Biró Lajos főhadnagynak, mint oktatótisztnek odaadó, fáradságos és eredményes munkálkodásukért.

— **Alapitványi helyek betöltése jövő tanévre a státusi finevelő intézetekben.** Az erd. róm. kath. státus igazgatótanácsa folyó hó 13-án tartott ülésében foglalkozott a jövő tanévre szóló finevelői alapitványadományozások ügyével. A folyamodók közül következők nyertek alapitványt: Kolozsvári Szent József finevelőintézetben: Fejér Gyula, Gopcsa Pál, Nyerges Gyula, Blenke Béla, Fillinger Ferenc, Csernátony Ödön. A Kolozsvári Mária Terézia finevelőben: Kovács Ábrahám, Eperjessy Antal, Manz Jenő, Miske László, Török János, Votsch Alajos, Lukács Vilmos, Petres Gusztáv. A csikszeredai finevelőben: Beke Gábor, Csató Antal, Domokos Imre, Fülöp Kálmán, Páll Márton, Márton Péter, Sárosi Mihály, Kovács János, Katona József, Orbán János, Bodó Lajos, Gál Pál, Bardóc István, Fazakas Dénes, Ambrus József, Kajtár Márton, Tankó Bálint, Ábrahám Ferenc, Kari István, Gergely István,

— **Az elesett katonák kihantolását beszüntették.** A gyakori járványesetek, a mik a dolog természeténél fogva különösen a hadmüveletek szinterein lépnek fel nagyobb mértékben, mint a Külügy-Hadügy irja, arra birták a hadseregfőparancsnokságot, hogy augusztus és szeptember hóra az elesett és betegség vagy sebesülés következtében elhalt katonák hulláinak kihantolását és elszállitását beszüntesse. Az egyesekre talán fájdalmas, de a közre nézve föltétlenül hasznos óvóintézkedések a már megengedett exhumálásokra nem vonatkoznak. A kik tehát az engedélyt már megkapták, el is szállithatják hozzátartozóik tetemeit.

— **Az állami alkalmazásu legénység kicserélése.** Mint a Külügy-Hadügy legujabb száma jelenti, szó van róla, hogy a polgári életben állami alkalmazásban levő legénységi egyének közül azokat, akik hadiszolgálatra nem teljesen alkalmasak, de a mögöttes országrészekben ténylegesen szolgálnak, ki fogják cserélni olyan állami alkalmazottakkal, akik eddig „nélkülözhetetlenség“ cimén fel voltak mentve, de hadiszolgálatra alkalmasak. Ennek az igazságos és méltányos tervnek keresztülvitele céljából a hadiszolgálatra nem teljesen alkalmas, tényleges szolgáló állami alkalmazottak összeirása már a legközelebbi napokban várható. Az intézkedés nem terjed ki a posta- és távirda tisztviselőkre.

— **Beteglátogatás.** A marosvásárhelyi kórházparancsnokság értesiti a közönséget, miszerint a marosvásárhelyi cs. kir. tartalékkórházban elhelyezett betegek és sebesültek meglátogatása a legközelebbi hozzátartozók által csak minden kedden, csütörtökön és vasárnap délután ½2-től ¼4-óráig van megengedve. Legközelebbi hozzátartozóknak szülők, nagyszülők, testvérek és házastársak tekintetnek és a nagyszebeni cs. és kir. katonai parancsnokság rendelete szerint ezeknek is hivatalos okmánnyal kell magukat igazolniok; különben a látogatást nem lehet megengedni.

— **Beiratkozások.** A ditrói állami polgári fiuiskolában a beiratkozások f. évi szept. 1-én kezdődnek és 5-ig tartanak. A felvétel az I-ső osztályba a népiskola negyedik osztályának sikeres elvégzése alapján történik. A felsőbb osztályokba a megfelelő bizonyitvánnyal lehet beiratkozni. Gimnázium- vagy reáliskolából való átlépés különbözeti vagy felvételi vizsgálat alapján történik. A javitó és különbözeti vizsgálatok szept. 2. és 3-án délután lesznek. Az elszállásolásra az igazgatóság ad tájékoztatást. Tandij 10 kor. Beiratás 3 kor.

— **Csikszentimrén** a rokkantak és hadi árvák gyámolitására többször gyüjtést rendeztek a következő eredménnyel: 1.) Koncz István ny. esp. plebános az eddig szétosztott ily célu 1200 drb. imakönyv és füzet után 117 K.;2.) Bors István papnövendék gyüjtőivén: 120 család, illetőleg adakozóktól: összesen 99 K.-t; 3.) Báint Imre tanitójelölt gyüjtőivén: 48 családtól összesen 238 K.-t. Továbbá a hitközség hazai hadi célokra felajánlott egy régi 63 cm. átméretü és 47 cm. magas harangot.

— **Adományok a Gyermekvédő Liga javára.** Az országos Gyermekvédő Liga elnökségének felkérése folytán Gyalókay Sándor főispán ur a vármegye területén gyüjtést rendelt el, melynek szép eredménye volt. A liga javára Csikszereda város 20 koronát szavazott meg, egyesek adakozásából pedig Gyergyószentmiklóson összegyült 163 kor. 50 fill., a felcsiki járásban 79 kor. 48 fill., a szépvizi járásban 152 kor. 26 fill. és a gyergyótölgyesi járásban 245 kor. 60 fill., összesen 660 kor. 84 fillér. Közönségünk nemes áldozatkészsége annál inkább elismerésreméltó, mivel anyagi ereje igen sok hazafias jótékony célra állandóan igénybe van véve.

— **Megegyezés Romániával a kölcsönös szállitásokra vonatkozólag.** A predeáli román részről uj összekötő vágányok lerakásának munkálatai serényen folynak, ugy, hogy nehány nap mulva legkevesebb 200, a központi hatalmaknak szánt kocsirakományt szállithatnak a határállomásra. A Németországból, valamint az Ausztria Magyarországból romániai kereskedők által megrendelt áruk valószinüleg a napokban megérkeznek a román határállomásokra. A kormányok a szükséges egyezséget a szállitásra vonatkozólag már megkötötték.

— **A rokkantak és az elesettek családja.** A rokkantak és az elesettek családjának segitéséről a honvédelmi miniszter most körrendeletben intézkedett. A körrendelet valamennyi magyarországi járás főszolgabirájához, továbbá valamennyi törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu város polgármesteréhez van intézve. Intézkedései a következők: A háboru alatt vagy annak következtében rokkanttá vált és a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok, valamint a háboru alatt vagy annak következtében elesett, eltünt vagy meghalt s a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok hátrahagyottjai mindaddig, mig a háboru tart és a háboru befejezése után is hat hónapon át a törvényszerü katonai ellátásukon felül még ideiglenes évi segitségben is részesittetnek. Az ideiglenes évi segitségre igényt tartóknak a községi elöljáróságnál kell jelentkezniök. A körrendelet fölhivja az illetékes tényezőket, hogy a jelentkezés, összeirá és az igények megállapitása körül a legnagyobb pontossággal és figyelemmel járjanak el, hogy a haza védelmében rokkanttá váltak, valamint az elesett egyének hozzátartozóit a nélkülözéstől megóvják.

— **Ellenséges államokban lefoglalt áruk** tulajdonosainak megállapitása és a kártéritési igény felett való határozathozatal végett a német császári kormány „Reichs Entschädigungs Komission“ elnevezésü bizottságot létesitett, melynek hivatalos helye Berlinben (W. Mauerstrasse 53,) van. Ez határoz az osztrák és magyar érdekeltek igényei felett is. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara azzal értesiti e felől az érdekelteket, hogy közelebbi részletek iránt közvetlenül a bizottság elnökéhez dr. Hickmann titkos igazságügyi tanácsoshoz fordulhatnak.

— **Jaurésnek**, a világháboru első és talán legnagyobb áldozatának állit halála évfordulója alkalmával irodalmi emléket a Kunfi Zsigmondnak most megjelent „Jaures, az emberiség és szocializmus nagy halottja“ cimü, izléses kiállitásu, tartalmas füzete. A magyar szocialista párt ismert irója nagy vonásokban megrajzolja Jaurésnek a francia-orosz szövetséghez és a nemzetközi béke kérdéseivel szemben való viszonyát. A füzetet Jaurésnek kitünően sikerült arcképe disziti.

— **A Németbirodalom** cimmel jelent meg a Háborus nagyhatalmak cimü füzetsorozat ötödik füzete. Az uj füzet a szövetséges nagyhatalom világszerte csodált erejének, bámulatra méltó szervezettségének forrásait ismerteti meg az olvasóval. A német birodalom közviszonyainak legalaposabb ismerője Weltner Jakab, a kiváló iró szerencsés tollal rajzolja a félvilággal sikeresen harcoló Németbirodalom minden részletre kiterjeszkedő képét. Az adatok tárházával rendelkező könyv valóságos lexikon, minden szövetséges társunk iránt érdeklődőnek kitünő szolgálatokat fog tenni. A könyv tartalma: A régi Németország. A Németbirodalom, Mezőgazdaság, Ipar, Kereskedelem és közlekedés, A politikai munkás mozgalom, A német szakszervezetek, A szövetkezeti mozgalom, Munkásvédelem, A munkásbiztositás, Politikai élet, A hadsereg és a haditengerészet. Ára 80 fillér, kapható minden könyvkereskedésben.

— *Aranyat vasért. Bár az „Aranyat vasért“ mozgalom majdnem a végére jutott, még mindig elég sürün keresik fel Gyalókay Sándor főispán urat és cserélik be arany értéktárgyaikat vasgyürüért. Sokan vannak, kik készpénzzel váltják meg, vasgyürüiket. Tekintve, hogy a több ezer vasgyürüből száz darab sem maradt meg ez uton értesitjük ujból a hazafias közönséget, hogy a megmaradt csekély számu vasgyürük még szeptember hó 15-ig naponként déli 12—1 óra között arany értéktárgyakért avagy minimális 3 korona megváltási összegért kiválthatók Gyalókay Sándor főispán urnál. A hazafias mozgalom oly páratlanul szép sikert ért el Csikvármegyében, hogy kivánatos volna, miszerint a megmaradt csekély számu vasgyürük is kiváltassanak.*

— **A háboru eddigi eredménye.** A berlini lapok vasárnapi számaikban a hadvezetőségek hivatalos jelentéseinek alapján a háboru egyéves fordulójának alkalmából megállapitják Németország, Magyarország és Ausztria eddigi eredményeit. Az érdekes összegezés, melyben nincsen belefoglalva a német, magyar és osztrák hadvezetőség augusztus 1-én kiadott juliusi fogoly- és zsákmánykimutatása, igy fest: I. A kettős szövetség a háboru első évében elfoglalt Belgiumból 29.000 négyzetkilométer területet, Franciaországból 21.000 négyzetkilométert, Oroszországból 130.000 négyzetkilométert; összesen 180.000 négyzetkilométert. (Ezzel szemben az ellenség elfoglalt Elszászból 1050 négyzetkilométert, Galiciából 10.000 négyzetkilométert, összesen Németország, Magyarország és Ausztria területéből 11.050 négyzetkilométert.) II. A háboru első évének végén, a juliusi kimutatást bele nem számitva, Németországnak van 1,058.869 hadifoglya, Ausztria és Magyarországnak 636.534 hadifoglya, a kettős szövetségnek együtt összesen 1,695.400 hadifoglya. Ebből orosz hadifogoly van Németország területén 5600 tiszt és 720.000 főnyi legénység, Magyarország és Ausztria területén 3190 tiszt és 610.000 főnyi legénység. Az orosz hadifoglyok száma összesen 8790 tiszt és 1,330.000 altiszt és legénység. (A juliusi már hivatalosan jelentett orosz foglyok száma 221.861 és igy az összes orosz foglyok száma julius 31-ig bezárólag 9317 tiszt és 1,551 861 legénység.) III. Juniusig német gyüjtőhelyeken elhelyeztek 5834 zsákmányolt ágyut és 1556 zsákmányolt gépfegyvert. (Az elfoglalt ágyuk és gépfegyverek nagy részét a csapatoknál hagyták és használják az ellenség ellen. Teljesen pontos számadat ezért nem áll rendelkezésre.) A zsákmányolt ágyuk száma minden esetre 7000 és 8000 között van, a gépfegyvereké pedig 2000 és 3000 között.

— **A csiki fiuk az ágyuval.** Debrecenből irják: Az északi harctér felől hosszu vonat robogott be a pályaudvarra. Sebesültek, foglyok, lovak, szekerek voltak a kocsikon. Legelsőnek a betegeket szedték le és meg kérdezték tőlük, hogy van-e valami különösebb kivánságuk, mert jó ellátást és uj kötést amugy is kapnak. Előlépett ekkor a sorból egy jól megtermett baka.

— Instálom alásan, nem magamnak, de a kenyeres pajtásomnak volna egy kis kivánsága — mondta.

— Ki az? — kérdezte a főorvos.

— A Martonosi Gyurka, csiki gyerek, akár én, la.

— Hát hol van a Gyurka?

— A bagonyba maradt.

Menten utána menesztettek két vöröske resztes embert, hogy hozzák elő. Vissza is jöttek nemsokára azzal, hogy nincs több sebesült. Elővették ujra a székely bakát, hogy megtudakolják a Gyurka pontos cimét. Meg is mondta csakhamar:

— Nem az embör, se nem a marhabagonyba van, hanem az ágyu cugba.

Ujabb expedició indult az ágyucug fölkutatására. Végre sikerült megtalálni. Az ágyucug egy nyitott teherkocsi volt, a melynek fenekén két orosz ágyu mellett kucorgott négy székely baka. Ezek között volt a keresett Martonosi Gyurka is. Az expedició tagjai azzal jöttek vissza, hogy Martonosi Gyurka nem akar leszálni. A főorvos ment oda megnézni, hogy mi baja Martonosinak. Nógatta, hogy szálljon le.

— Ilyet ne kivánjon a tekintetes ur.

— Miért?

— Jól nyissa ki a szemét az ur, aztán nézze meg ezt a két muszka ágyut. Ezt én, Martonosi György, meg ez a három pajtásom fogtuk el. A háboruból jövünk, azóta se tágitottunk az ágyuk mellől. Most se megyünk. Csak a királynak adjuk át.

Nagy keservesen mégis csak leszálltak az ágyuk mellől a csiki gyerekek, kik sebesülve bár, de esőben, hidegben nyitott kocsin utaztak Debrecenbe. Kaptak uj kötést, foszlós kalácsot, jó kolbászt, meg kis italt is és boldogan ültek vissza a drága zsákmány mellé, hogy azt Budapesten átadhassák a felséges királynak, mert mint mondták, feldposztkártyán már tudatták jövetelüket és biztos, hogy ha a király nem is, de a nevében valaki várja őket.

A vonat a derék csiki fiukat pár óra mulva tovább szállitotta Budapestre.

— **Görz.** Még a háboru dacára is terem az anekdóta. Ezt bizonyitja a beküldött alábbi párbeszéd:

A. Tudod-e pajtás, hogy mit kaptak az olaszok amiatt, hogy Görzöt nem tudták bevenni?

B. Mit?

A. Hasgörzöt.

B. erre elment Fonyódra nyaralni, mert attól félt, hogy A.-val szemben tettlegességre vetemedik.

Mi is bocsánatot kérünk olvasóinktól.

NYOMDÁSZTANULÓNAK
felvétetik egy ügyes fiu, ki legalább a középiskola II. vagy III-ik osztályát jó sikerrel végezte
Vákár L. könyvnyomdájában, Csikszereda.

CSARNOK.

Levél a harctérről.

Fejér Gerő hadapródjelölt, kinek hősi haláláról már megemlékeztünk, juliusban irta az alábbi nagyérdekü levelet.

A levél megkapó hangjánál, itt-ott szinte költői lendületü részleteinél fogva érdemes arra, hogy közreadjuk, mert közvetlen bepillantást enged a harctér igazi világába, mely borzalmas és felemelő mozzanatokban egyaránt gazdag.

— Mi itt nem is tudjuk — irja — ugyszólván, hogy háboru van. Háboruról sohasem beszélünk, a békéről sem sokat. Ha a muszka egy angriffet csinál, ugy kora hajnalban, háromnegyed 3-kor, mikor már a pacsirták következetesen egy karmesterük vezetésével rágyujtanak a nótára, ugy, hogy csakhamar zeng belé az egész határ körös-körül s óriási mészárlást csinálva, visszaverjük, mi is visszamegyünk a helyünkre, eszünk valamit, feketekávét és komiszt. (Már régóta ezt iszom viz helyett, ez a reggelim és vacsorám. Az ebéd konzerv, vagy ha ez nincs, higan folyó pityókás tokány. Nevezetes napokon — nehogy vasárnapot értsen — pl. Lemberg visszavétele napján, vörös bort is adnak) s alszunk nyugodtan egészen délig. Ezalatt a muszka nehéz ágyuival mérgében koncertezik nekünk, mi pedig boldogan álmodunk rüstunggal a hátunkon a puha, homokos földön feküdve az érkező és már megérkezett levelekről és igen sokan a szerelemről. Valóban a levélnek és a szerelemnek a háboruban sokkal szebb és jelentőségteljesebb szerep jut, mint béke idején A levél, ami egyetlen szellemi táplálékunk. Gyönyörü látvány, amint esténkint a bakák körülülve a gyengén lobogó tábori tüzeket, olvassák összebujva a hazulról, szeretőjüktől, vagy barátaiktól kapott leveleiket s közben hasukat fogva akkorákat nevetnek, hogy az ember szinte kétségbe van esve, hogy valamelyik befordul a tüzbe és ott ég el. Mások ezalatt csoportokba verődve csendesen dudolják: „Az én jó anyámnak irom e levelet messze távolból ...“ stb., „Megjött a levél fekete pecséttel ...“ „Édes anyám irjon egy levelet, csak egy pár sort nekem.“ — No és a szerelem? Természetes, hogy az itt erősebb érzelem, mint otthon.

— A többek között történt, hogy junius 20-án angriffet csináltunk a muszkák ellen. Én századommal egy gyönyörü erdőben vonultam lassan előre, mialatt az embereim jobbra is, balra is előre figyeltek, körülbelül reggel 3 óra lehetett. A madarak: kakuk, fülemile, pacsirta és bagoly különös, de nem disszonáns zenéje remekül összevágott azzal a csodás képpel, mely azáltal következett, hogy a felkelő nap vérvörös pongyolájából valami izgató, piros sugarakat küldött a sürü nyirfaerdő fái között a harmatos fűhöz, mely eléggé magas és gyér volt, de itt-ott erdei mohával, harangvirágokkal és nefelejtsel volt diszitve. Itt imbolyogtam a nehéz tornisztorral a hátamon, az erősen harmatos füben átázott bakkancsal és fájdalmas vállakkal, közben elgondolkozva szegény édes anyámról, akitől még bucsut sem vehettem, a kolozsvári életemről.

De egyszerre „Halt!“ A század megáll, én előre jutok és látom, hogy megvilágosodik az erdő, sőt már kivehető egy másik sürübb, tőlünk keskeny mocsár és gabonavetésektől elválasztott nyirfa erdő is. Ott már muszkák vannak. Csakhamar megkezdődnek a lövöldözések egyre sürübb egymásutánban, majd a gépfegyverek szabályos zakatolása és az ágyuk idegölő munkája is beleszól a koncertbe. Most már semmit sem éreztem s a frissen csinált deckungom fölé könyökölve, egész közönyösen hallgattam az oroszokat, akik a sürü golyózáporban is rendetlenül orditották: „tam jede, tam jede, ott egy, ott egy“ és közben állati hangokat hallattak. Bivalybőgés, kutyaugatás és kuvikolás egészen szokatlan zene volt az én fülemnek. Az oroszok csak patrontáskával és fegyverrel voltak s igy nagyon könnyen mozogtak, sőt egyrészük csak ingben és gatyában lövöldözött eszeveszetten. Eközben nem messze tőlem egy sebesült jajgatását hallom: „... mojsanitäs!“ Oda futok, nézem és nem akarok hinni szemeimnek. Az én leghűségesebb sanitäsom, Péter feküdt ott robbanó golyótól mellen találva. Erősen vérző sebét bekötöm, mire ő a mellette levő vékony és többszörösen görbült nyirfa tövét megfogva, próbál fölemelkedni, de már nem tud. Erre egyre jobban halványodó arccal, mely a sürü körszakál alatt még jobban látszott, felém fordult és nekem, aki mellette térdelve nyakát átölelve tartottam, gyengén, elfojtott hangon csak ennyit mond: „Domnu káplár, a leveleket, miket feleségemtől kapok, küldje vissza és ird meg neki és 4 kis gyermekemnek, kit neveletlenül hagytam otthon, hogy nem busulni, mert ...“ Mintha még akart volna valamit mondani, de már nem tudott; az égre tekintett, hanyatt fordult egy megmerevedő és végső izommunkát kifejtő mozdulatával a kifáradt testnek és meghalt kezeim között, orosz földön. Nagyon fásult vagyok, de e jelenség láttára teljesen elérzékenyülve mondtam el egy „Üdvözlégy Máriát“, még akartam is ott maradni, de sietnem kellett, mert a század már régen előre ment és én észre sem vettem. Utközben egy másik sebesültbe ütköztem bele. Ez már nem a miénk volt. Egy jól fejlett, de eléggé fiatal orosz tiszt lehetett, erős koponya lövéssel. Gyorsan felemeltem egy kis időre a fejét és bekötöm az ő saját rózsaszinü kötőpolyájukkal, mivel ezt már kibontatlan állapotban mellette találtam. Bizonyosan be akarta kötni szegény a fejét, de nem tudta és abban hagyta. Még élt. Gyorsan, de már nagyon felületesen lélegzett. Egyszerre jobb karjaira könyökölve, teljes erejét összeszedve felül, üvegesedő szemeit rám meresztve, kivesz nyakából egy láncon függő medált, melyen egy szép, sőt bájos kis leánynak a képe volt. Bal kezébe fogva, erősen megszoritja, majd egy nagyot sóhajt, ráesik és hörögni kezd. Mire visszaforditom, már megszünt hörögni, az orra tövében egy pár kicsiny kékes folt, már halott. Könnyes szemekkel egyenesedtem fel ismét, elgondoltam, mennyi sok szép remény, mennyi boldogság és öröm szállott és száll még mindig a sirba. Hja! Ez a háboru sorsa.

LEGUJABB.

Az oroszok üldözése.

Budapest, augusztus 25.

(*Hivatalos.*) *Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelenti:*

Orosz hadszintéren József Ferdinánd főherceg és Kövess gyalogsági tábornok csapatai szövetségesünkkel együttesen ellenséget folytonos harcok között a Lesna folyó felé szoritja vissza.

A még Brest Litovszktól délnyugatra harcoló orosz csapatok ellenállása is megtört. Arz tábornok hadosztályai és német csapatok az erődítésig vetették őket vissza.

Wlodavától északkeletre német csapatok ellenséget egyre mélyebben üldözik az erdők és mocsarak területére.

Puhalló táborszernagy lovassága a Koveltől Kobrin felé vezető ut mentén nyomul előre.

Doberdói fensik szakaszán ellenséges gyalogságot tüzelésünk kényszeritette, hogy állásait sietve elhagyja. San-Martinótól délnyugatra olaszok ujra támadtak, de visszautasitottuk.

A németek győzelmei.

Berlin, augusztus 25.

(*Hivatalos.*) *A német nagy főhadiszállásról jelentik:*

Hindenburg tábornagy hadcsoportja Njementől eszakra Birschi vidékén sikeres ütközetekben 750 oroszt elfogott. Eichorn vezérezredes hadserege győzelmesen harcolva tovább nyomult kelet felé. Itt 1800 orosz jutott hadifogságba és több géppuska esett zsákmányul.

Scholz tábornok hadserege elérte a Bezerovkát, elfoglalta Knyeszint és Tikocintól délre átkelt a Narewen.

Galiwitz tábornok hadserege a Sokoly—Bialostok közötti ut mentén kikényszeritette az átkelést a Narewen. Jobb szárnya az ellenséget visszaverte, miután Orlankáig jutott. E hadsereg 4700 oroszt, köztük 18 tisztet ejtett foglyul és 9 géppuskát zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportjával szemben ellenség tegnap az üldözést hiába igyekezett megállitani. Megtámadtuk és a bielaviskai erdőbe üztük, több mint 1700 oroszt elfogtunk.

Mackensen tábornagy hadcsoportja a megvert ellenség nyomába közeledik a Lesna nyugati partján emelkedő magaslatokhoz (Brest-Litovszktól északra).

Brest Litovszk délnyugati arcvonalán Dobrinkánál osztrák magyar és német csapatok tegnap áttörték a vár előretolt állásait.

A Bug keleti partján Wlodavától északkeletre Linsingen tábornok hadseregének egyes részei harcolva nyomulnak észak felé.

NYILTTÉR.*)

Alattirtak, mint Sztankó Zoltán ur megbizottai, közöljük, hogy folyó hó 6 án a „Hutter“ kávéházban felünk és Mamira József között felmerült lovagias ügyet a 7-én felvett egyoldalu jegyzőkönyv alapján részünkről befejezettnek tekintjük, mivel Mamira József, hivatkozva arra, hogy a fegyveres elégtételadás egyéni felfogásával össze nem egyeztethető, azt felünkkel szemben megtagadta.

Csikszereda, 1915. évi augusztus 21-én.

Márton Ferenc.
Dr. Kovács Gábor.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

FOGAK!

brassói Greising Albert
műfogspecialista Csikszeredában

Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m.: foghuzást helyi érzéstelenitéssel, arany és más töméseket; készit műfogakat és teljes fogsorokat szájpadlás nélkül, korona és hidmunkálatokat.
10 évi garancia!
Közóhajra folyó évi augusztus 5-vel Csikszeredába költözött.

FOGAD:
Délelőtt
8—12 óráig.
Délután
2—6 óráig.
14—

Lakása: Augusztus 5-től Kossuth Lajos-utca, Dr. Zakariás Manó ügyvéd házában.

Világháborus könyvek

kaphatók

Vákár L. könyvkereskedésében

Csikszeredában és pedig:

A nagy háboru okmányai, vezérkari és egyéb hivatalos jelentések, ára 1 korona.
A német fehérkönyv, ára 40 fillér.
Az angol kékkönyv, I. rész, ára 40 f.
Az angol kékkönyv, II. rész, ára 60 f.
Az orosz narancssárga könyv, ára 40 fillér.
Az angol világbirodalom, irta Kunfi Zsigmond, ára 60 fillér.
Kohut: **Bismarck és Magyarország**, ára 2 korona 40 fillér.
Gróf Andrássy Gyula: **Kinek büne a háboru?** ára 2 korona.
A nagy háboru irásban és képben, megjelenik hetenkint, egyes füzet ára 40 fillér.
Az osztrák-magyar vöröskönyv „Az olasz háboru előzményeiről“, ára 40 fillér.
„Az olasz háboru előzményeiről“, ára 40 fillér.

Müller J. P.: **Az én módszerem**, ára 2 korona.

Szövetek! Selymek! Bársonyok! Szalagok! Csipkék és Diszek!

DIVATÁRUHÁZ!
BERBEKAR ÉS CZINK
Kolostor-utca 7. szám. ◆ BRASSÓ ◆ Telefon szám 470.
Ujdonságok minden idényre naponta érkeznek!
Angol és francia ruhák elkészitését elvállaljuk! 49—50

Menyasszonyi kelengyék! Asztalnemüek! Bluzok! Pongyolák és Női kabátok!

126. szám. 1915. 2—3

Hirdetmeny

a csikszeredai m. kir. áll. kertészeti telep keszletéből az 1915. év őszén és 1916. év tavaszán

eladó

5500 drb egy éves és 17000 drb 2 éves alma vadcsemete;
14000 drb egy éves és 1500 drb 2 éves körte vadcsemete;
1850 drb egy éves és 350 drb 2 éves gyökeres ribizke;
3000 drb nemes málna-tő;
2000 drb kiváló minőségü epér palánt;
15000 drb vegyes füzdugvány;
1400 drb egy éves és 400 drb 2 éves spirea douglosi.

Ugy az őszi, mint a tavaszi vásárlásra előjegyzéseket akár irásban, akár szóban — a hivatalos órákban, 1915. szeptember hó 15-ig — elfogad a m. kir. áll. kertészeti telep irodája (Csikszereda, Mikó utca, a törvényszéki palota mellett).

Az eladási feltételek az irodán szinután megtekinthetők.

Csikszereda, 1915. évi augusztus hó 15-én.

A telep vezetősége.

A brassói evang. helységü nőegylet háztartási iskolája, nevelő- és tápintézete

jómódu családokból való fiatal leányoknak szabadon fekvő házban, melyhez kert is tartozik, kitünő egészséges lakhelyt és legjobb alkalmat nyujt a polgári s finom konyha megtanulásához és vezetéséhez. Az öthónapos tanfolyamok szept. 1-jétől január végéig és február 1-jétől junius végéig tartanak. Bécsben és Németországban kiképzett derék tanitónők. Közelebbi felvilágositás és tanterv Schnell Frida előljáróné utján (Fekete utca 6) ingyen kapható. 2—3

Megvételre keresek Csikszeredai Takarékpénztári RÉSZVÉNYEKET Gál József, Csikszereda.

Ügyvédjelölt kevésbbe gyakorlott, jó gépiró délutánra vagy egész napra alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 3—3

Férfi fehérnemüt mérték szerint ajánl, saját gyártmányut, legolcsóbb árak mellett **Gross Frigyes, fehérnemü készitő Brassó, Kapu-u. 34.** Megrendelések pontosan eszközöltetnek. Ingeknél csak a nyakbőségei és alsó-nadrágoknál a hossz- és övbőséget kell megadni.

Építkezők figyelmébe!

Bátorkodom a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdődőleg, **Csikszeredaban** a már több éven át fennálló **épitesi anyag- és cementáru raktáromat**

ÉPITÉSI ÉS TERVEZÉSI IRODÁVAL KIBŐVITVE

tovább vezetni óhajtom, mielőtt a tisztelt épiteni szándékozók épitkezéseiket megkezdenék a saját érdekeikben épitési irodámat felkeresni méltóztassanak, mivel a mai kor igényeinek megfelelően, minden e szakmába vágó épitkezést és tervezést a legmesszebbmenő **versenyképességgel** modern kivitelben, pontos szavatosság mellett vállalhatom el, felvilágositásokat minden kötelezettség nélkül, bármely időben, minden épiteni szándékozónak **dijtalanul** rendelkezésére állok. Kiváló tisztelettel

Nagymihály Sándor, épitési vállalkozó
Csikszeredában, Kossuth Lajos-utca. Távbeszélő 46. szám.
41—43

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Értesitjük Csikszereda város és vidéke közönségét, hogy Csikszeredában a Kossuth Lajos-utcában (Lázár Domokos-féle ház) már évtizedek óta fenálló

FÉRFI ÉS NŐI FODRÁSZ-ÜZLETEINKET

1914. évi oktober hó 1-én áthelyeztük az Apaffi Mihály-utcába (Jakab Gyula-féle ház, a Hatter-szállodával szemben). A borbély üzlet mellett külön bejárattal van a **női fodrász-terem,** kényelmesen berendezve, hol elvállalunk mindennemü női hajmunkát és délutánonként hygienikus fejmosást villanyszáritóval (meleglevegővel). Midőn ezt igen tisztelt vendégeinknek szivos tudomására hozzuk, nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk eddigi pártfogásukért s egyben kérjük, hogy jövőre is sziveskedjenek támogatni s viszont mi is biztositjuk vendégeinket a szolid kiszolgálásról. Maradunk kiváló tisztelettel:

Szabó Lajos és neje, férfi és női fodrász.
Raktáron tartunk mindennemü kész hajmunkákat és női pipere cikkeket.
47—

HEGYESSY LAJOS
első gyergyói asztalosáru-gyára Gyergyószentmiklóson.
Nagy termelés mindenféle **épület asztalos munkákban.** Dus raktárt tartok sajátkészitésü **butoraimból,** ugyszintén **kárpitos árukból is.**
Meghivásra személyesen megjelenek.
Árajánlattal szivesen szolgálok.
20—

FOGAK és teljes fogsorok, szájpadlás nélkül, foghuzás, fogtömés, aranykoronák és aranyhidak.
Gerő Arthur vizsgázott fogtechnikus Brassó, Kolostor-utca 31. sz. 8—100

Nyomatott Vákár L. könyvnyomdájában, Csikszeredában